

Xavier Munill. Biòleg i professor de la UAB especialitzat en vespa asiàtica

“La vespa ens guanya; falta una gestió i estratègia clares”

■ “Un terç de la seva dieta és l'abella de la mel, però el 60% són insectes que ningú defensa i es posa en perill la pol·linització”

■ “Hi ha entre 4 i 19 nius de velutina per quilòmetre quadrat i per molt que els localitzem és impossible eliminar-los tots”

Elena Ferran
CALDES DE MALAVELLA

No hi ha una solució màgica per erradicar la vespa asiàtica. Des que va aparèixer a Catalunya el 2012, biòlegs i apicultors com Xavier Munill hi van al darrere per mirar de frenar una espècie invasora que s'ha convertit en una autèntica plaga.

És més greu del que ens pensem, l'afectació de la vespa?

Sí, perquè està afectant les abelles i altres pol·linitzadors. Un terç de la seva dieta és l'abella de la mel però un 60% són petits insectes que ningú defensa i es posa en perill la pol·linització i la diversitat d'espècies. També hi ha una afectació social quan la tardor passada van saltar les alarmes a Galícia de tres morts per picades de vespa velutina. En tot el Cantàbric tenen una densitat molt més alta. A Catalunya, amb tanta massa forestal i una població més allunyada de l'entorn rural, sembla que hi hagi menys risc, però els nius de vespa s'acaben fent a pobles com a ciutats.

Impulseu el projecte europeu Biovesp. En que consisteix?

S'uneix l'interès dels apicultors, que fa molt temps que busquen eines, al col·lectiu de control de plagues, investigadors de la UAB i de l'entitat ambientalista Bufalvent. A nivell global no tenim una solució per eliminar la vespa però defensem que es pot actuar amb diferents eines i èpoques de l'any a prop dels apiaris i en zones de risc per debilitar les colònies de vespes. És un projecte demostratiu pensat per provar tècniques noves i un manual de gestió integrada. Tenim 32 apiaris experimentals, repartits entre Catalunya i Astúries, per comparar amb dades i actuar per fer desaparèixer els nius més propers.

El trameig de les vespes funciona?

Serveix per capturar les reines que comencen a fer els nius i això evita que en un radi d'uns 500 metres no se n'estableixi un de nou. Això ens treu pressió però no ens elimina les vespes.

Munill amb una trampa per capturar velutines al costat de les arnes que ell cuida per obtenir mel ■ QUIM PUIG

No hi ha una mesura 100% efectiva per si sola. Actuem a nivell experimental amb dos productes químics específics per insectes que funcionen amb altres plagues. Podem treure uns resultats però ens falta que es pugui autoritzar com s'ha fet de forma excepcional a Cantàbria. El mateix va passar a Catalunya el 2024 quan es va autoritzar una prova pilot per atacar la vespa amb el fong *Beauveria bassiana*, que és un entomopatogen, que es pot trobar al medi natural que es fa servir en cultius ecològics. S'ha demostrat que l'abella és immune a aquest fong que sí afecta les vespes. Perquè es pogués utilitzar

s'ha de canviar la normativa sobre l'ús dels fitosanitaris. No seria la solució final perquè no hi serà mai però seria una peça més. És un maldecap i sense respostes als apicultors perquè no llancin la tovallola.

És el que està passant?

Se senten abandonats després d'estar molts anys lluitant contra la vespa. Eliminant nius es resol un problema puntual però no controla la plaga. Les explotacions petites per a ús familiar, amb tres o fins a quinze caixes, pràcticament han desaparegut perquè els costos són massa elevats. Tenir la mel a casa està molt arrelat a Catalunya i podia

ajudar a complementar un sou. Si no es fa res aquestes explotacions familiars estan condemnades. La localització de nius i les trampes serveixen però cal una gestió integrada amb una tècnica adequada. Tenim dues taules de treball de la vespa asiàtica, d'agricultura i territori, però falta veure si es desencallarà.

La vespa s'ha estès arreu. Quines afectacions detecteu?

N'hi ha més i no afecta només l'apicultura. Veiem com es menja a cullerades el raïm, sobretot les varietats tardanes, que són més dolces, i malmet les pomes. Quan la vespa va entrar a

Girona es van pensar que no aniria gaire més lluny i s'han superat totes les expectatives instal·lant-se de ple a l'àrea metropolitana. A la vespa asiàtica no li agrada ni la calor ni la sequera extrema i però això va costar més que arribés a Lleida, però els cultius de regadiu li han obert la porta. Amb qualsevol rec o piscina en té prou allà on troba aliment.

Ara s'anuncia un pla de xoc...

Està molt bé pensar en posar 700 trampes per eliminar les vespes però s'haurien de recopilar dades per saber la pressió de la vespa i preveure les zones que es veuran més afectades. Per l'apicultura mòbil, que practica la transhumància amb les caixes, és important tenir un control d'aquestes zones calentes. Ara els apicultors i els ajuntaments miren de frenar la plaga com poden. La vespa ens guanya, falta una gestió i estratègia clares. Si l'administració no acompanya perdrem un valor del territori que és l'apicultura. El sector assumeix pèrdues d'entre el 30% i el 60% associades a la velutina. És molt bèstia.

A la primavera és quan els apicultors comencen a patir?

El pitjor s'allarga des del juliol

Tenim 32 apiaris experimentals, repartits entre Catalunya i Astúries, per comparar dades

fins al novembre. Ara les reines estan fent els nius i no es mengen les caixes. El problema és quan s'omplen els nius amb unes 5.000 vespes i poden atacar bona part de les 50.000 abelles dins una caixa. No és la culpable del declivi dels pol·linitzadors, principalment degut a l'ús de fitosanitaris, però contribueixen de manera silenciosa a fer desaparèixer milers d'insectes.

Localitzar nius en l'àmbit urbà hi pot ajudar?

Localitzar nius a l'àmbit urbà té sentit per reduir el risc que suposa per les persones. Hi ha entre 4 i 19 nius de velutina per quilòmetre quadrat i per molt que els localitzem s'ha d'assumir que és impossible eliminar-los tots. A Collserola, vam seguir unes estacions de control de quinze trampes d'acord amb l'empresa de control de plagues i amb la participació de voluntaris. Una experiència que neix dels veïns de Vallvidrera. També s'ha fet actuacions a nivell local a Girona, Salt i Sant Sadurn d'Anoia. ■